

การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

PARTICIPATION IN EDUCATION ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEE UNDER
THE OFFICE OF CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

วิทยานิพนธ์

ของ

ปัญญา ธิมาชัย

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตุลาคม 2556

การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

PARTICIPATION IN EDUCATION ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEE UNDER
THE OFFICE OF CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

วิทยานิพนธ์

ของ

ปัญญา ธิมาชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตุลาคม 2556

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

Participation in Education Administration of School Committee under
The Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area 1

ปัญญา ธิมาชัย

คณะกรรมการส วิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิษฐ์ กิจปรีชา)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์วิมล เอ็มโอช)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.ปานัน กนกวงษ์วัฒน์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ดร.สุริย์มาส สุขกสิ)

ได้รับอนุมัติจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.สุริย์มาส สุขกสิ)

ว่าที่.....เดือน.....พ.ศ.๒๕๖๒

ปัญญา ชีมาชัย. (2556). การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์วิมล เอ็มโอช คศ.ม. (การประถมศึกษา)	ประธานกรรมการ
ดร.ปาหนัน กนกวงษ์วัฒน์ คศ.ด. (การบริหารการศึกษา)	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร
การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล
สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่น
ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด ตามขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์ประกอบ
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
เขต 1 จำนวน 98 แห่ง ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,032 คน โดย การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง
ของเครซี่และมอร์แกนและสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 35 โรงเรียน
รวม 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม
ในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
2) ผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา คือ
สถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3) ผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามสภาพ
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกรรมการ
ภายในและกรรมการภายนอก โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

Punyar Timarchai. (2013). **Participation in Education Administration of School Committee under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area 1**. Thesis. M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Associate Professor Wimon Aim-ot M.Ed. (Elementary Education)	Chairman
Dr.Panun Kanokwongnuwat Ed.D. (Education Administration)	Member

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the participation of school committee under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area 1 in the following 4 aspects : supervising the operation of primary school, supporting and encouraging the operation of primary school, administering personnel for teachers and educational personnel in primary school and operating other works as required by law, regulation and announcement of important policies according to size of primary school and component of school committee. Population used in this research were school committee under the Office of Chanthaburi Educational Service Area 1, consisting of 98 schools with 1,032 people in the academic year of 2011. The sample group of 35 schools with 280 people was determined by the Krejcie and Morgan's Chart and stratified random sampling determination. The tool used in the research was questionnaires with general data and participation of school committee. The statistics used for data analysis were frequency, mean, standard deviation, and t-test

The results of the study were shown as follows: 1) participation of school committee under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area 1 was generally in the high level. 2) The results of comparing participation in education administration of school committee under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area 1 which were classified by school size showed that small sized schools and large sized schools identified the statistically significant difference at the .01 level in both overall and individual aspects. 3) The results of comparing participation in education administration of school committee from both outsiders and insiders under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area 1 showed the statistically significant difference at the .01 level in both overall and individual aspects. Showed the status of school committee from both outsiders and insiders.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณา แนะนำและชี้แนะแนวทาง พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ตลอดจนการให้คำแนะนำให้คำปรึกษาอย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์วิมล เอ็มโอช ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ปาหนัน กนกวงศ์วัฒน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจากท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ดร.สมชาย อรุณธัญญา นายครรชิต สารกิจอาภา นายธงชัย ถาวร ว่าที่ ร.ท.กัมพล ผลพฤกษา นายเด่น นพรัตน์ ที่ให้ความกรุณาตรวจแบบสอบถาม ให้คำแนะนำ แนวทางตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ทุก ๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจที่สำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จด้วยดี

ปัญญา ธิมาชัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา.....	7
ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	8
ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	9
แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	10
รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	12
ลักษณะของการมีส่วนร่วม.....	14
นโยบายสำคัญที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา.....	16
การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	19
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	22
ความจำเป็นและความสำคัญ.....	22
องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ วิธีการสรรหา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	24
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	27
บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เอื้อต่อการส่งเสริม ภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)		
	แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	31
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
	งานวิจัยต่างประเทศ	33
	งานวิจัยในประเทศ.....	34
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	40
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	54
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
	สรุปผลการวิจัย.....	55
	อภิปรายผล.....	57
	ข้อเสนอแนะ.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	65
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	66
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	68
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	76
ภาคผนวก ง คำดัชนีความสอดคล้องและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	83
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	89

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ.....	41
2 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	45
3 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	45
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา และลำดับที่การมีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ในภาพรวม.....	46
5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาและลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม	47
6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาและลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม.....	48
7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาและลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม.....	50
8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาและลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
9	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	52
10	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	53
11	ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC)	84
12	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 1.....	88

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทย ทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพและการจัดการศึกษาดังกล่าว จะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้กำหนดกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาและการจัดระบบโครงสร้างในการบริหารการศึกษาไว้ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งถือได้ว่า “เป็นธรรมนูญทางการศึกษา” สถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์คณะบุคคล ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 80 (4) กำหนดว่า “ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ” ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลหลาย ๆ รัฐบาลในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติ ต่างก็มีนโยบายที่คล้าย ๆ กัน จะแตกต่างกันก็แต่รายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น โดยเฉพาะเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนและชุมชน ต่างก็ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่ากลไกในการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพที่สุด คือ “การศึกษา” แต่สภาพการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ไม่ว่าจะในรูปแบบใดทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบ โรงเรียนหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ยังไม่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สังคม ประเทศชาติและกระแสโลกาภิวัตน์ เนื่องจากเป็นการจัดตามศักยภาพความพร้อมหรือความถนัดของหน่วยงานผู้จัดเป็นส่วนใหญ่ หลักสูตรเน้นเนื้อหาไกลตัวผู้เรียน เน้นการเรียนแบบท่องจำ ขาดระบบส่งเสริมวิชาชีพครู ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์กรอื่นในสังคม

มีระบบการบริหารจัดการที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางสภาพ การจัดการศึกษาดังกล่าว ทำให้ผลิตผลทางการศึกษาไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ผู้เรียนขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพทำให้ไม่สามารถสร้างความมั่นใจได้ว่า ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับจะสนองความต้องการของตนเองได้ สามารถประกอบอาชีพได้ สามารถตอบสนองความจำเป็นในการพัฒนาประเทศและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 7) จากการศึกษาของนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของภาคประชาชนไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมยังมีปัญหาและไม่เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์มากนัก ดังจะเห็นได้จากรายงานการศึกษาของรุ่งเรือง สุขาภิรมย์ (2549 : 9) กล่าวถึงเรื่องของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ พัฒนาการที่เกิดขึ้นในเรื่องนี้ก็คือ การเกิดเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อการปฏิรูปการศึกษา และเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครองของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับโรงเรียนชั้นเรียนจนถึงระดับห้องเรียน จากการติดตามผลการประเมินและผลการวิจัยจากหลาย ๆ ฝ่าย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีความก้าวหน้าในเรื่องนี้ แต่พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจในบทบาทและหน้าที่การมีส่วนร่วมของตนเองมากนัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของเศรษฐกิจหรือประวัติการก่อตั้งของโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าการมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการ ยังไม่เป็นไปตามภารกิจ ในเรื่องของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปัญหาที่เกิดขึ้นคือ พ่อแม่ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ที่จะต้องทำอะไรอย่างไร มีความเคารพเกรงใจผู้บริหารและครู ในการแสดงความคิดเห็นและพบว่าผู้ปกครองจะมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่าเพียงพอที่จะสอนบุตร เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนค่อนข้างจะไม่ยืดหยุ่นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางแห่งยังไม่ให้ความสำคัญเรื่องนี้เท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ตามแนวทางการดำเนินงานขององค์กรบุคคลและการมีส่วนร่วม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 ก : ก) ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ใช้เป็นแนวทางในการบริหารและจัดการศึกษา ซึ่งผลของการวิจัยในครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ

ประโยชน์ของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
เขต 1 เพื่อนำปัญหาที่พบ มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุน ในการปฏิบัติหน้าที่ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 98 แห่ง ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,032 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากกลุ่มประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling) ตามองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามสถานภาพ จำนวน 8 กลุ่ม จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน
(Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) จำนวน 278 คน และเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจาก
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งละเท่า ๆ กัน จึงได้ปรับเพิ่มเป็น 280 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.1 ขนาดเล็ก

1.1.2 ขนาดใหญ่

1.2 องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ

1.2.1 คณะกรรมการภายใน

1.2.2 คณะกรรมการภายนอก

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายความว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับงบประมาณจากรัฐ

1. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก หมายความว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน

2. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ หมายความว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

กรรมการภายใน หมายความว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากตัวแทนของกลุ่มบุคคลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกรรมการที่เป็นผู้แทนครู

กรรมการภายนอก หมายความว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากตัวแทนของกลุ่มบุคคลภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย กรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ประกอบการ กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น

การมีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
หมายความว่า การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้เข้าร่วมในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 4 ด้าน ตามที่กำหนดไว้ใน “แนวทางการดำเนินงานขององค์กรบุคคลและการมีส่วนร่วม” ดังนี้

1. ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การกำกับให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

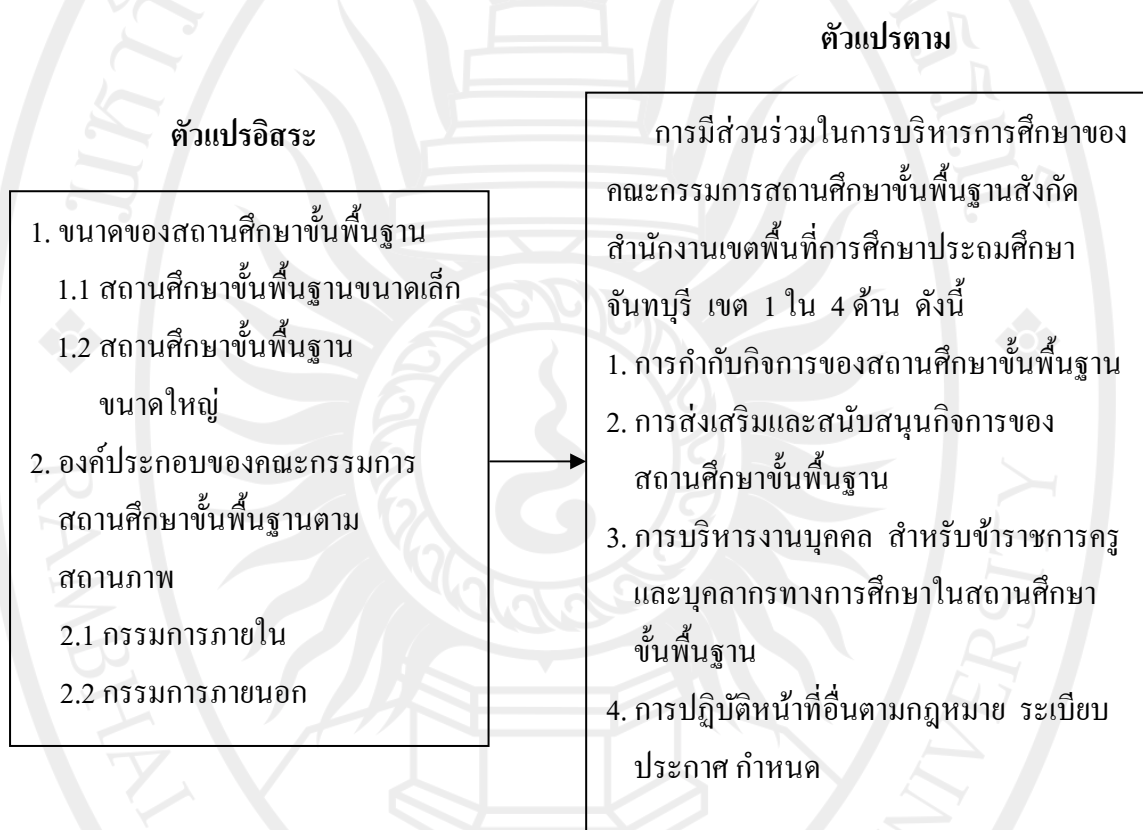
2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้มแข็งบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนได้อย่างกว้างขวางทั่วถึงและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับศรัทธา เชื่อถือของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น

3. ด้านการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด หมายถึง อำนาจหน้าที่ ในส่วนที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโครงการเรียนฟรี 15 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ใน 4 ด้านตามแนวทางการดำเนินงานขององค์คณะบุคคลและการมีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 ก : 73 - 81) ดังกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า
จากตำรา บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิจัยได้นำเสนอ
ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 1.3 แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 1.4 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 1.5 นโยบายสำคัญที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา
 - 1.6 การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.1 ความจำเป็นและความสำคัญ
 - 2.2 องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ วิธีการสรรหา วาระการดำรงตำแหน่งและ
การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.4 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เอื้อต่อการส่งเสริมภารกิจของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.5 แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา

เนื่องด้วยหลักการและทฤษฎีการบริหาร ที่ได้รับการพิสูจน์จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป
ในหลาย ๆ ประเทศ ทั้งในยุโรป อเมริกาและเอเชีย ต่างก็มุ่งให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงาน
ในองค์กรได้เข้ามาช่วยเหลืองานของผู้บริหาร ทั้งนี้อาจจะเกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา

ในแขนงต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนศึกษาหาความรู้ได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ จึงทำให้ผู้ร่วมงานในองค์กรมีความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งใช้ความรู้เป็นฐานในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต

ผู้บริหารที่ชาญฉลาดจะต้องพยายามค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าของบุคลากรที่อยู่ภายในองค์กรและภายนอกองค์กรให้พบว่า บุคคลดังกล่าวมีประโยชน์ต่อองค์กรในด้านใดบ้าง เมื่อพบแล้วจึงเรียนเชิญบุคคลดังกล่าวให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) (อุทัย บุญประเสริฐ. 2547 : 17 - 18)

ความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ได้มีนักวิชาการด้านการบริหารให้ความหมายไว้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2547 : 11) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาไว้ว่า การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่าง เพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บริหาร

สมเดช สีแสง (2547 : 229) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาหรือการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) คือ การบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ถือว่าเป็นการบริหารที่ดี และเหมาะสมที่สุดกับคุณสมบัติของมนุษย์ในปัจจุบัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้เป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ที่เรียกว่า การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Control หรือ TQC)

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2548 : 22) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาหมายถึง การมีส่วนร่วมของพนักงานในการตัดสินใจในองค์กรที่มีผลกระทบต่อทั้งองค์กรและงานของเขา และทำให้มั่นใจว่าองค์กรของตนเองมีเป้าหมายในรูปของการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าที่เขาให้บริการ

ธร สุนทรายุทธ (2551 : 540) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผลโดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ออนไลน์, 2556) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง 1) กระบวนการที่ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ของการบริหารตั้งแต่การรับรู้ข้อมูล การปฏิบัติงาน การร่วมแสดงทัศนคติความคิดเห็น การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น การร่วมคิดแนวทางการแก้ปัญหา การร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินการและการร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้งการร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา 2) กระบวนการสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมและเพื่อให้เกิดการพัฒนา นโยบายและบริการสาธารณะเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และสนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยเน้นที่กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีการที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีโอกาสเรียนรู้ทำความเข้าใจประเด็นนโยบายสาธารณะร่วมกัน ปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุดและมีผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด 3) กระบวนการ ที่นำประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหายาก ซับซ้อน ร่วมกันหาทางออกสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในทางสันติ เป็นที่ยอมรับหรือเป็นฉันทามติของประชาสังคมและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจ และกำหนดแนวทางหรือนโยบายสาธารณะที่ภาครัฐจะดำเนินการ

จากความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหาร ได้มีการกระจายอำนาจการบริหารและความรับผิดชอบ การเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา บุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ประชาชน ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งอาจเป็นการมีส่วนร่วมในบางเรื่องหรือทั้งหมดทั้งทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ เช่น การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา กำหนดความต้องการ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ขององค์กร ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสนอแนะ ตลอดจนการประเมินผล โดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอย่างเต็มใจ อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการบริหารการศึกษาและเกิดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาล ที่สถานศึกษาจะต้องเปิด โอกาสให้ประชาชนและ

ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจนั้น ได้ถูกกำหนดโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ในมาตรา 87 ที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจและตรวจสอบทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ทุกด้านตั้งแต่ระดับชาติ จนถึงระดับท้องถิ่น

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติสาระที่เป็นหลักสำคัญเพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังปรากฏในมาตรา 8 (2) ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการ บริหารงานของผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคคลอื่น ๆ ได้เข้าร่วมทำงานกับผู้บริหาร โดยผู้บริหารต้องเป็นคนใจกว้างและเปิดเผยความจริงในการบริหารของผู้บริหารให้ปรากฏต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อมทั้งนี้ มีเหตุผลสำคัญประการหนึ่งก็คือข้อจำกัดของบุคคลคนเดียวในการปฏิบัติงาน หรือการบริหารงาน ไม่สามารถกระทำได้อย่าง ทั่วถึงเนื่องด้วยโลกปัจจุบันเป็นยุคไร้พรมแดนด้วยแล้ว การศึกษาหาความรู้ของบุคคลต่าง ๆ มีโอกาสสูงขึ้นกว่าเดิมมากและเป็นการหมดสมัยที่ผู้บริหารเก่งคนเดียว หากผู้บริหารคิดและกระทำเช่นนั้น นั้นแสดงว่าความหายนะกำลังจะคืบคลานเข้าสู่องค์กรนั้นแล้วอย่างเงียบ ๆ และในเวลาอันใกล้ที่องค์กรดังกล่าวก็จะล้มสลาย ทำหน้าที่ของตนเองไม่สมบูรณ์ครบถ้วนหรืออาจจะทำให้ล่าช้าต่อการปฏิบัติตามภารกิจ

ผู้บริหารองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ (Vision) ในการบริหารตามบทบาท ภาระหน้าที่ของตนเอง โดยการจุดประกายแนวคิดที่ให้เป็นการกระทำเพื่อสาธารณะให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับผลจากการบริหารจัดการโรงเรียน ประกอบด้วย ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยงาน เพื่อให้ผลการปฏิบัติบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2547 : 84)

แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สาระสำคัญของการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาของรัฐ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 5 มาตรา 39 และ 40 ที่มุ่งกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและ

ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2545 : 24) สาระดังกล่าวตรงกับแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management) คำว่า School - Based Management หรือ SBM นั้น เป็นรูปแบบการบริหารและจัดการศึกษารูปแบบหนึ่ง

นอกจากแนวคิดในเรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาแล้วยังเกิดกระแสการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Shared Management Movement) ขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันและในช่วงปลายทศวรรษที่ 1990 คาลด์เวลล์ (Caldwell. 1990 : 5) มอร์แมนและวอลสเต็ดเตอร์ (Mohrman and Wohlstetter. 1994 : 13 - 14) จนกลายเป็นประเด็นร่วมและยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในส่วนต่าง ๆ ของโลก

เดวิด (David. 1990 : 36 ; อ้างอิงใน Cheng. 1996 : 44) กล่าวถึงแนวคิดสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2 ประการ คือ 1) โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจสั่งการที่ดีควรอยู่ที่หน่วยปฏิบัติ ดังนั้นจึงควรเพิ่มอำนาจในการบริหารและจัดการงบประมาณให้กับโรงเรียนมากขึ้น และลดการควบคุมจากส่วนกลางลง 2) การมีส่วนร่วมและการมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ สนับสนุนกิจการการทำงานของโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการปฏิรูปการบริหารและจัดการศึกษา ความสำเร็จของการปฏิรูปไม่ใช่เกิดจากการควบคุมจากภายนอก หากแต่เกิดจากการที่สมาชิกในโรงเรียนและชุมชนให้ความร่วมมือกันในการตัดสินใจ การบริหาร และการปฏิบัติงาน

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : 154 - 156) สรุปหลักการสำคัญของการบริหารโรงเรียนไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลายโดยครอบครัวและชุมชน บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่น

และประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง 3) หลักการบริหารตนเอง (Self - Management) ในระบบการศึกษาทั่วไปมักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแนวทาง ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบ คุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการพื้นฐานที่สำคัญของการบริหารให้มีความสำคัญหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งจากหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่า จะเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาอื่น ที่ผ่านมา

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนครู ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารโรงเรียน พบว่ามีแบบที่สำคัญอย่างน้อย 4 แบบ ได้แก่ แบบที่มีผู้บริหารของโรงเรียนเป็นหลัก (Administrative Control School Council) แบบที่ครูเป็นหลัก (Professional Control School Council) แบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control School Council) แบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก (Professional / Community Control School Council) ลิทวูด และเมนไซส์ (Leithwood and Menzies. 1998 : 1 - 21) คาร์ และคณะ (Carr and et al. 1983 : 1 - 8) สารสำคัญของแต่ละแบบมีดังต่อไปนี้

1. แบบที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก (Administrative Control School Council) เกิดจากแนวคิดในการกระจายอำนาจหน้าที่ในการบริหารการเงิน บุคลากรและวิชาการให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การบริหารโรงเรียนนั้นมีประสิทธิภาพมากที่สุดนั้น ในระยะแรก ๆ ผู้บริหารมักจะใช้วิธีขอคำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการจากครู ผู้ปกครองนักเรียนหรือผู้แทนชุมชน ดังนั้นคณะกรรมการโรงเรียนที่ตั้งขึ้นมักจะมีบทบาทสำคัญอยู่ที่การเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นประธานและเจ้าหน้าที่เขตการศึกษาเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ส่วนคณะกรรมการอื่น ๆ มาจากการเลือกตั้งของกลุ่มบุคคลแต่ละประเภท ในการกำหนดนโยบาย

การวางแผน การหาแนวทางแก้ปัญหาและการดำเนินงานของโรงเรียน คณะกรรมการจะมีบทบาทในการร่วมเสนอความคิดเห็น แต่อำนาจในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังคงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

2. แบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control School Council) การบริหารตามแนวนี้ ตัวแทนคณะครูจะมีสัดส่วนมากที่สุดในคณะกรรมการโรงเรียน การจัดคณะกรรมการแบบนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่าครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ครูเป็นผู้ปฏิบัติจึงย่อมจะรับรู้ปัญหาทุกอย่างได้ดีกว่า และถ้ามีโอกาสตัดสินใจก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามจุดมากที่สุด

3. แบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control School Council) จุดประสงค์ของแบบการบริหารที่ควบคุมโดยชุมชน คือการเพิ่มความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครองและเพื่อให้ผู้รับบริการการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุด แนวคิดสำคัญก็คือหลักสูตรของโรงเรียน ควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด คณะกรรมการโรงเรียนจึงมีสัดส่วนจำนวนตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

4. แบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก (Professional / Community Control School Council) แนวคิดของคณะกรรมการโรงเรียนลักษณะนี้ มีความเชื่อว่าทั้งครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ครูจะได้รับความนิยมนและความต้องการของผู้ปกครอง ในขณะที่ผู้ปกครองก็มีโอกาสช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย สัดส่วนของผู้แทนครูและผู้แทนจากผู้ปกครอง / ชุมชน จะมีเท่า ๆ กันในคณะกรรมการโรงเรียน เป็นคณะกรรมการบริหาร

จากการศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้ชุมชนมีบทบาทหลักไปใช้ในการบริหารโรงเรียน ได้พบว่ามีประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษามากที่สุด มายเออร์และสโตนฮิลล์ (Myers and Stonehill, ออนไลน์, 1993) ฮีแมน และเฮอร์แมน (Heman and Herman, 1992 : 261 - 263) ฟลอริดา ดีพาร์ตเมนต์ ออฟ อีดิเคชัน (Florida Department of Education, ออนไลน์, 1998) พบว่า 1) เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ครู เจ้าหน้าที่และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน 2) ขวัญและกำลังใจของครูดีขึ้น 3) เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินและด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียน 4) สร้างและสนับสนุนให้เกิดผู้นำใหม่ ๆ ในทุกระดับ 5) เพิ่มปริมาณและคุณภาพการติดต่อสื่อสาร 6) สร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน ทำให้เกิดการริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น 7) การที่ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ จึงเกิดแนวทางที่จะต้องใช้งบประมาณ โดยประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด 8) เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษา 9) ชุมชน

มีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการบริหารและจัดการศึกษา 10) การบริหารและการตัดสินใจทำด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 11) ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และโครงการใหม่ ๆ

สำหรับประเทศไทย คณะกรรมการโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “School Board” (Office of the National Education Commission, 1999 : 17 - 18) เป็นคณะกรรมการโรงเรียนที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control School Board) โดยมีสัดส่วนคณะกรรมการที่มาจากชุมชน (ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ) มากที่สุด สรุปได้ว่าการบริหารโรงเรียนในปัจจุบัน ให้ความสำคัญหลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากที่สุดโดยแบบที่เหมาะสมเป็นแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก เพื่อให้ผู้รับบริการการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุด และจะเป็นการบริหารที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาอื่นที่ผ่านมา

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : คำนำ) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในเขตชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งต้องทำหน้าที่แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนทุกคน จึงต้องคำนึงถึงการบริหารการศึกษาที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชน ขณะเดียวกันก็ต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะครู โดยตระหนักถึงความ เป็น “เจ้าของร่วมกัน” จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการบริหารการศึกษา พร้อมกับยึดถือหลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกันและคำนึงถึงความคุ้มค่าในการลงทุนด้านการบริหาร

การศึกษา การที่มีบทบาทเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 ไว้เป็นการเฉพาะ แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเสมือนผู้แทนของท้องถิ่นที่จะเป็นกลไกเชื่อมโยงนโยบายของรัฐ ไปสู่ชุมชนที่ตั้งโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความเป็นพลเมืองดี เป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิตเป็นพื้นฐานอาชีวศึกษาและเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นั่นคือนำไปสู่ เก่ง ดี และมีความสุขของผู้เรียน

อาร์สไตน์ (Armstien, 1991 : 215 - 217 ; อ้างถึงใน ทร สุนทรายุทธ. 2551 : 542) เห็นว่าการมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Leadership) ว่ามีสูงหรือต่ำ โดยได้กำหนดเป็นขั้นบันได 8 ขั้น ดังนี้

- 1) ขั้นจัดฉาก (Manipulation) เป็นการเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมหนึ่ง ๆ โดยไม่ได้มุ่งหวังจะเข้ามาเพื่อมีส่วนร่วมในการบริหาร แต่แฝงพฤติกรรมไว้เพียงเพื่อต้องการแสดงหรืออวด ตนเองให้คนอื่นสนใจหรือรู้จักเท่านั้นคล้ายกับการจัดฉากแสดง บางท่านเรียก ขั้นเป็นหุ่นเชิด
- 2) ขั้นบำบัดรักษา (Therapy) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำมีความมุ่งหวังที่จะให้ทุกคนได้เชื่อฟังหรือปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการ คล้าย ๆ กับหมอรักษาคนไข้ เมื่อวินิจฉัยโรคแล้วก็สั่งยาให้รับประทาน และพักผ่อน คนไข้จะต้องปฏิบัติตามอย่างเดียว 3) ขั้นแจ้งข่าวสาร (Informing) เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารเพียงเล็กน้อย คล้ายกับเมื่อมีการประชุมประธานในที่ประชุมจะเป็นผู้พูด เพื่อชี้แจงนโยบาย วิธิดำเนินงาน เป้าหมาย ฯลฯ เป็นส่วนใหญ่เพียงผู้เดียว แต่จะเปิดโอกาสให้ที่ประชุมซักถามข้อสงสัยในตอนท้ายแล้วปิดการประชุม ซึ่งจะมีลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่มีหน้าที่ชี้แจงตอบคำถามของผู้มาติดต่องานเท่านั้น
- 4) ขั้นให้คำปรึกษา (Consultation) การมีส่วนร่วมในลักษณะเช่นนี้ เหมือนกับการนิเทศงานของผู้บริหารหรือหัวหน้างาน เมื่อผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นอะไรผู้บริหารจะรับฟังแต่จะปฏิบัติตามหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตามวิธีการนี้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากกว่าขั้นแจ้งข่าวสาร
- 5) ขั้นปลอบใจ (Placation) เป็นลักษณะที่ผู้นำที่คิดว่ามีความเห็นด้วย มีที่ท่าคล้ายตาม มีความเห็นใจหรือกระตือรือร้น ที่จะทำตามข้อเสนอแนะของผู้ตามคล้าย ๆ กับการปลอบใจ ให้กำลังใจ ผู้มีปัญหาแต่ในส่วนลึกไม่ได้เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะนั้น ๆ เลย ซึ่งอาจเป็นเพราะข้อเสนอแนะไม่ตรงกับแนวคิดของผู้บริหารก็ได้ 6) ขั้นเป็นหุ้นส่วน (Partnership) เป็นการมีส่วนร่วมที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจคล้าย ๆ กับการดำเนินกิจกรรมของห้างหุ้นส่วน
- 7) ขั้นมอบอำนาจ (Delegated Power) เป็นการที่ผู้มีอำนาจมอบอำนาจหน้าที่ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

การมอบอำนาจเช่นนี้ผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจหน้าที่เท่ากับผู้มีอำนาจทุกประการและมีอิสระในการแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้รับมอบอำนาจเป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหาร นับว่าเป็นการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้น 8) ชั้นควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการบริหารอย่างแท้จริง มีอำนาจและบทบาทหน้าที่ในองค์กรมากที่สุด บางท่านเรียกชั้นนี้ว่า ชั้นมีอำนาจและควบคุม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ออนไลน์. 2556) กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษากับการบริหารและการจัดการศึกษา ถ้าจะพิจารณาถึงเรื่องของการมีส่วนร่วม จะเห็นว่ามีหลายลักษณะ หลายรูปแบบ วิธีการ บางคนเพียงบริจาคเงินช่วยเหลือโรงเรียน ให้คำปรึกษาแก่โรงเรียน หรือแม้แต่ช่วยประชาสัมพันธ์ กิจการของโรงเรียน เหล่านี้ก็ถือว่ามีส่วนร่วม แต่จะมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ด้วยหรือไม่นั้นก็ต้องพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งการมีส่วนร่วมในการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการมีข้อสังเกต ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการศึกษา เช่น การบริจาคเงินช่วยเหลือ การร่วมแรงช่วยเหลือโรงเรียน การเข้าประชุม การบริจาคที่ดินสร้างโรงเรียน การซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในลักษณะนี้ไม่ถือเป็นเรื่องของการบริหาร เพราะว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเท่านั้น 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ในหลักการบริหารจะมีกระบวนการและขอบเขตที่แน่นอน เช่น มีการใช้ทรัพยากร ใช้เทคนิคในกระบวนการบริหาร ดังนั้น จึงต้องพิจารณาว่า กิจกรรมของผู้เข้าร่วมมีลักษณะใดและเข้าข่ายของการบริหารจัดการหรือไม่ ในกรณีนี้บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นใหม่นั้น จะเข้าลักษณะของการร่วมบริหารกิจการของสถานศึกษาเพราะมีการวางแผน การประชุม การแสดงความคิดเห็น การประสานงาน การรายงาน และติดตามผล เป็นต้น นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังพิจารณาได้หลายมุมมอง ซึ่งมีทั้งทางตรงและทางอ้อม บางท่านอาจสงสัยว่า การมีส่วนร่วมในบางกรณีเป็นไปอย่างแท้จริงหรือเป็นไปในลักษณะเทียมหรือจอมปลอม อย่างไรก็ตาม จะขอกล่าวในรายละเอียดต่อไป

จากการที่นักวิชาการต่าง ๆ ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมข้างต้น พอสรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ด้วยความเต็มใจ ใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ มิใช่เข้ามามีส่วนร่วมเพราะผลประโยชน์แอบแฝงหรือเหตุผลอื่น

นโยบายสำคัญที่สนับสนุนในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 14, 24) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 29

ระบุว่าให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการบริหารการศึกษา อบรม แสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนาระหว่างชุมชน และได้กำหนดเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพ ไว้ในหมวดที่ 6 โดยเฉพาะมาตรา 50 กล่าวไว้ว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกัยสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานมาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 ข : 1) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาไว้ว่า หลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการบริหารการศึกษา ดังบทบัญญัติใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดหลักการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้ 1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ อันได้แก่ความเป็นเอกภาพในการกำหนดนโยบายในการบริหารการศึกษา มีมาตรฐานและทิศทางในการบริหารการศึกษาเหมือนกัน โดยส่วนกลางจะกำหนดนโยบาย ให้คำปรึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารการศึกษา 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการบริหารการศึกษา ไปสู่คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารงานทั่วไป โดยให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง3) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารการศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชน สถาบันสังคมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา โดยการระดมทรัพยากรต่าง ๆ จากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแก้ปัญหาหรือหาแนวทางพัฒนาการศึกษา เช่น ความคิดความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุนวัสดุ และอื่น ๆ เป็นต้น 4) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

ให้บุคคลหลายฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารการศึกษามีส่วนร่วม ในลักษณะรูปแบบคณะกรรมการหรืออาจมีส่วนร่วมในลักษณะการวางแผนการดำเนินกิจกรรม การใช้ประโยชน์ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 80 (4) ระบุว่า ส่งเสริมและ สนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียม และสอดคล้องกับแนว นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ดร. สุคนทรายุทธ (2551 : 547) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร การศึกษาไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา หมายถึงการเปิดโอกาสให้ ประชาชนหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการบริหารการศึกษาไม่ว่าจะเป็นส่วนร่วม ในการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การประสานงาน ตลอดจนการประเมินผล ในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมแก้ปัญหาด้วยความเสียสละและเต็มใจ การเปิดโอกาส ให้ประชาชน เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษจะช่วยให้การตัดสินใจละเอียดถี่ถ้วนขึ้น มีโอกาสผิดพลาดน้อย ก่อให้เกิดผลดีแก่หน่วยงาน ซึ่งถ้าหากประชาชน มีแนวคิดเช่นนี้ เป็นส่วนมาก จะทำให้สังคมเข้มแข็ง และจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยต่อไป การศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนทุกฝ่าย การรวมพลังจากบุคคลต่าง ๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็น และกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนไป สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานกับชุมชนนั้นมีความสัมพันธ์กัน มาตั้งแต่อดีต แม้ในปัจจุบันก็ยังคงมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน อีกทั้งจะต้องประสานร่วมมือกัน จึงจะทำให้ปรัชญา ของการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ในปัจจุบันมีแนวโน้มในการที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ บริหารการศึกษามากขึ้น ซึ่งตรงกับหลักการของการบริหารงานที่จะเกิดประสิทธิภาพนั้น จะต้อง ให้เกิดความร่วมมือแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาก็เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้จะทำให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน ทราบความต้องการของท้องถิ่นและจะได้ปรับการทำงานเข้าหากันอีกด้วย

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลต่อที่ประชุมร่วม ของรัฐสภา เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2551 ว่านโยบายด้านการศึกษา กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต รวม 8 ประการและได้กำหนดในเรื่องการกระจายอำนาจในการ ดำเนินการบริหารการศึกษาไว้หนึ่งประการ ดังนี้ “ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยปฏิรูป โครงสร้าง และการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและระดมทรัพยากรเพื่อการ ปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาครู

พัฒนาระบบการคัดเลือกเข้าสู่มหาวิทยาลัย พัฒนาหลักสูตรรวมทั้งปรับหลักสูตร วิชาแกนหลัก รวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ ปรับบทบาท การศึกษานอกโรงเรียน เป็นสำนักงานการศึกษาตลอดชีวิตและจัดให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น คุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง” (สำนักงานคณะกรรมการ 2551 : 10)

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลต่อ ที่ประชุมร่วมของรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ในด้านที่เกี่ยวกับการศึกษาว่า เร่งพัฒนา คุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วยยกระดับองค์ความรู้ ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐาน ทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอน ภาษา ต่างประเทศและภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก และทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและ ความเป็นไทยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้น โดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐาน ในระดับชาติและนานาชาติ ขจัดความไม่รู้หนังสือให้สิ้นไปจากสังคมไทย จัดให้มีครูดีเพียงพอ ในทุกห้องเรียน ให้มีโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษาคุณภาพสูงในทุกพื้นที่ พัฒนามหาวิทยาลัย เข้าสู่ระดับโลก พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมมุ่งการสร้างจริยธรรมในระดับ ปัจเจก รวมทั้งสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเสมอภาค และดำเนินการให้ การศึกษาเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหาร การศึกษา โดยการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อม (สำนักงาน คณะรัฐมนตรี. 2554 : 26)

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญและ จำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชนและองค์กร ปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมอาจจะเป็นในรูป ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการดำเนินงานอื่นและในการเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 ข : 73 - 81) ได้กล่าวถึงแนว ทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การกำกับให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป 1) พิจารณาให้ความเห็น มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย แผนงานและมาตรฐาน การปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารการศึกษา ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยทำเป็นแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ติดตามผล การดำเนินงานตามเป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการปรับเป้าหมาย แผนงานและมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรณี ที่ดำเนินการไปแล้วมีปัญหาอุปสรรค 4) ให้ความเห็นชอบ ในรายงานประจำปีและผลการดำเนินการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้มแข็งบริหารงาน อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนได้อย่าง กว้างขวางทั่วถึงและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับศรัทธา เชื่อถือของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น 1) ด้านวิชาการ ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานส่งเสริมและสนับสนุน การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนการจัด กระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน ส่งเสริมและ สนับสนุนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้มือกับ บุคคลและองค์กรต่าง ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งทางชุมชน โดยใช้กระบวนการของการศึกษา 2) ด้าน งบประมาณ ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุน เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การจัดหารายได้ และการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินและการระดมทรัพยากร 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ พิจารณาและสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนา มีขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติ หน้าที่และมีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพ และร่วมพิจารณาแนวทางการได้มาซึ่งครูที่มีจำนวนเพียงพอ ต่อการเรียนการสอนในกรณีที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งนั้น ขาดอัตรากำลังครู 4) ด้านการบริหาร ทั่วไป ได้แก่ พิจารณาและให้การส่งเสริมและสนับสนุน เกี่ยวกับการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา การบริหารงานกิจการนักเรียน

3. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) กำกับและดูแลการบริหารงานบุคคล 2) เสนอความต้องการ จำนวนและอัตราตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ให้ความคิดเห็นการบริหารด้านการบริหารบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการสนับสนุนการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี อย่างมีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 5 - 9) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าว ดังนี้

1. การจัดซื้อจัดหาหนังสือเรียน 1) การคัดเลือกหนังสือเรียน ครูผู้สอนเป็นผู้เลือกหนังสือเรียนเสนอให้คณะกรรมการวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชนและผู้แทนกรรมการนักเรียน) ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียน 2) การจัดซื้อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดซื้อ 3) เงินเหลือจากการดำเนินการจัดซื้อ สามารถนำไปใช้จ่ายในรายการ โครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบร่วมกันของภาคี 4 ฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เครื่องแบบนักเรียน ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจ่ายเงินสดให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง กรณีที่มีเงินเหลือจากการดำเนินการแล้วสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปใช้จ่ายในรายการโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบร่วมกันของภาคี 4 ฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย เงินที่เหลือจากการดำเนินการแล้ว สามารถนำไปใช้จ่ายในรายการโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมโดยผ่านความเห็นชอบร่วมกันของภาคี 4 ฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การติดตามควบคุมและกำกับ พัฒนาระบบการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ภาคี 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และกรรมการนักเรียน ถ้าเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก (มีนักเรียนน้อยกว่า 300 คน) ให้มีได้ไม่น้อยกว่าฝ่ายละ 1 คน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ (มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป) ให้มีได้ไม่น้อยกว่าฝ่ายละ 2 คน โดยการเสนอชื่อของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือ ดูแล สนับสนุนและแก้ปัญหา

ซึ่งจากแนวดำเนินการตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน เป็นอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดแนวดำเนินการไว้ว่าให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าไปมีบทบาท และหน้าที่ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามโครงการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาหนังสือเรียน เครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์การเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการควบคุม กำกับและ ติดตาม

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความจำเป็นและความสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 11 - 12) กล่าวถึงความสำคัญของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคล ที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้มแข็ง สามารถ บริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ความหลากหลายของบุคคล ที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา ดังนี้

ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษาและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ทั้งในส่วนที่คาดหวังและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและ ร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้แทนครู เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสายวิชาชีพครู มีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูล ด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือ รวมทั้งรายงานผล การบริหารการศึกษา

ผู้แทนองค์กรชุมชนเป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการที่ครอบคลุม ทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีความสำคัญต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างยิ่ง ในเรื่องการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการบริหารการศึกษาและเชื่อมโยง แผนพัฒนาการศึกษากับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่สะท้อนภาพของความรัก ความศรัทธา ความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษา ช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบันไปสู่ศิษย์รุ่นหลังให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน

ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ เป็นผู้นำเสนอและเติมเต็ม ข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วย เสริมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะกรรมการและเลขานุการซึ่งเป็นสัญลักษณ์ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงานผล การประชุม และสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม วัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณานำมติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากร ทางการศึกษาอย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาท และหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งต้องทำหน้าที่แทนชุมชนและผู้ปกครอง นักเรียนทุกคนจึงต้องคำนึงถึงการบริหารการศึกษา ที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนซึ่งเป็น ลูกหลานของชุมชนขณะเดียวกันก็ต้อง ทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครู โดยตระหนักถึงความเป็น “เจ้าของร่วมกัน” จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและความ โปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน ของการบริหารการศึกษา พร้อมกับยึดถือหลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกันและคำนึงถึงความคุ้มค่าในการลงทุน

ด้านการบริหารการศึกษา การที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 ไว้เป็นการเฉพาะแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเสมือนผู้แทนของท้องถิ่นที่จะ เป็นกลไกเชื่อมโยงนโยบายของรัฐ ไปสู่ชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความเป็นพลเมืองดี เป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต เป็นพื้นฐานอาชีวศึกษาและเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นั่นคือนำไปสู่ เก่ง ดี และมีความสุขของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : คำนำ)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาเป็นอย่างมาก การบริหารการศึกษาของประเทศไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาของชาติต่างก็เห็นความสำคัญในการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอก โดยเฉพาะบุคคลภายในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาในชุมชนของตนเอง การที่ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยกำหนดให้เป็นองค์คณะบุคคลคณะหนึ่งที่ทำงารร่วมกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยบุคคลภายในชุมชนที่หลากหลายทั้งความรู้ความสามารถและประสบการณ์ต่าง ๆ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะช่วยเติมเต็มในส่วนที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาด ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษา ได้ตรงตามความต้องการของชุมชนภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบจำนวน คุณสมบัติ วิธีการสรรหา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 10) ตามกฎกระทรวงที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2546 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนพระภิกษุ และหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการและนอกจากนั้นยังได้กำหนดจำนวน คุณสมบัติ วิธีการสรรหา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการด้วย ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 1 - 12) ได้กำหนดแนวทางการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 38 วรรคสองและวรรคสาม ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์

วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 จึงกำหนดแนวทางการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ประกอบด้วย

1. ขอบข่ายสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องดำเนินการสรรหาและเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัยหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการบริหารการศึกษขั้นพื้นฐานที่ได้รับงบประมาณจากรัฐ ยกเว้นสถานพัฒนา เด็กปฐมวัย ศูนย์การเรียนรู้และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน

2. จำนวนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน ให้มีคณะกรรมการจำนวน 9 คน ขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป ให้มีคณะกรรมการจำนวน 15 คน

3. องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ ประกอบด้วย

- 1) ประธานกรรมการ (มาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) 2) กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน 3) กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวน 1 คน 4) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน 5) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 1 คน 6) กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน 7) กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ (ขนาดเล็ก จำนวน 1 รูป หรือ 1 คน ขนาดใหญ่จำนวน 2 รูป หรือ 2 คน/หรือ 1 รูปกับ 1 คน) 8) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ขนาดใหญ่ จำนวน 6 คน) 9) ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

4. คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) คุณสมบัติทั่วไป ได้แก่ มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ไม่เคยได้รับโทษให้จำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และไม่เป็นคู่สัญญาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา 2) คุณสมบัติเฉพาะ ได้แก่ กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ต้องเป็นเป็นผู้ปกครอง ตามทะเบียนนักเรียนและไม่ใช่ครูเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กรรมการที่เป็นผู้แทนครู ต้องเป็นครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กร

ชุมชนต้องเป็นสมาชิกขององค์กรของชุมชนหรือองค์กรที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีสมาชิก รวมตัวกันไม่น้อยกว่า 15 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่าต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษาหรือสำเร็จการศึกษา จากสถานศึกษาชั้นพื้นฐานนั้น กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ที่ทางราชการในพื้นที่รับรอง ได้แก่ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้นับถือศาสนาที่ทางราชการรับรอง (ศาสนาที่ทางราชการ รับรอง ได้แก่ พุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์ ฮินดู และซิกข์) และ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องไม่เป็นกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา เกินกว่า 3 แห่งในเวลาเดียวกัน โดยกรรมการภายนอกต้องไม่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้าง

5. วาระการดำรงตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการ ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้แต่จะดำรงตำแหน่ง เกิน 2 วาระติดต่อกันไม่ได้

6. การพ้นจากตำแหน่ง นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระประธานกรรมการและ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ 1) ตาย 2) ลาออก 3) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ ทำให้เสื่อมเสีย ต่อสถานศึกษาชั้นพื้นฐานหรือหย่อนความสามารถ 4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับกรรมการประเภทนั้น 5) พ้นจาก การเป็นพระภิกษุสงฆ์เฉพาะกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนที่เป็นพระภิกษุสงฆ์

7. แนวทางการสรรหาและการเลือกกรรมการ 1) การสรรหาและการเลือกกรรมการ ที่เป็นผู้แทนให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจัดให้ผู้สมัครหรือผู้ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเอง ให้เหลือ 1 คน 2) การสรรหาและการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้ได้รับการสรรหาและเลือกให้ เป็นกรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ร่วมกันสรรหาและเลือกผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นกรรมการตามวิธีการ ที่เห็นสมควร 3) การสรรหาและการเลือกประธานกรรมการให้ผู้ได้รับการสรรหาและเลือกเป็น กรรมการผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานร่วมกันเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานกรรมการ 1 คน

จากการที่ได้กำหนด ให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามสถานภาพมาจากตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่หลากหลาย ทั้งบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานหลากหลายในด้านความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ ในการที่จะช่วยกันบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้เป็นไปตาม

กรอบและเป้าหมายที่วางไว้โดยคณะกรรมการที่มาจากบุคคลภายนอกไม่ว่าจะเป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่เป็นผู้นำเสนอและเติมเต็มข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมของศาสนา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม สำหรับกรรมการที่มาจากบุคคลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนครูหรือตัวผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่างก็เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสายวิชาชีพครู มีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการ การสนับสนุน ช่วยเหลือ ซึ่งการที่มีคณะกรรมการที่มาจากหลายกลุ่มบุคคลดังกล่าวจะทำให้การบริหาร และจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นตามจุดมุ่งหมายอย่างมีคุณภาพ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการ ศึกษาของประเทศ เพราะเป็นการศึกษาเพื่อปวงชน สำหรับประชาชนคนไทยทุกคน และครอบคลุมการศึกษาภาคบังคับ ส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศทุกด้าน

ธีระ รุญเจริญ (2547 : 12) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ 2 ประการ คือ 1) กำกับกิจกรรมของโรงเรียน และ 2) สนับสนุนและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะให้เห็นว่าเป็นการกำหนดไว้กว้าง ๆ หากต้องการความชัดเจนและความสะดวกในการดำเนินการควรจะต้องมีกำหนดรายละเอียดในเชิงปฏิบัติไว้ด้วย ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบฯ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ขึ้นและได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ใน ข้อ 13 ของระเบียบฯ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 17 - 18) ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 4) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน 6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 7) เสนอแนวทาง

และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ 9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งรัฐ และเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแหล่งวิชาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น 10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก่อนเสนอต่อสาธารณชน 11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร 12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดการศึกษาให้เป็นไปและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ.2546 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 2) จัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา 3) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น 4) จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด 6) กำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการและประเมินผลการปฏิบัติงานตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา และการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด 7) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์ของสถานศึกษา 8) จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการรายงานผลการประเมินผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 9) ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน

และสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและสถาบันอื่นในชุมชนและท้องถิ่น 10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับกิจการภายในสถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมายและตามที่กฎหมายกำหนด

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาของประเทศในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ให้ความเห็นชอบ กำกับ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน และปฏิบัติการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เอื้อต่อการส่งเสริมภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 12 - 14) ได้กล่าวว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์คณะบุคคล ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานในการบริหารจัดการทางการศึกษา ทั้งนี้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น โดยในส่วนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทในการส่งเสริมภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะเข้าร่วมสร้างสรรค์ความเจริญ ก้าวหน้าในกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเรื่องใหม่ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางท่าน อาจไม่เข้าใจบทบาทตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของตนและของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระยะเริ่มแรก เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องจัดประชุมทำความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่ายร่วมกัน 2) สร้างความตระหนัก ต่อบุคลากรและชุมชนถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาองค์คณะบุคคลและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพที่คาดหวัง 3) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยทบทวนสาระของแผนพัฒนาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปรับให้เกิดเป็นแผนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) จัดทำรายละเอียดงบประมาณและรับผิดชอบการจ่ายงบประมาณ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเสนอขอรับคำแนะนำจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการปรับขยายทิศทางและรูปแบบวิธีการ

ระดมและใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 5) จัดทำรายละเอียดของแผนงาน โครงการและประมาณ การค่าใช้จ่ายที่จะระดมทุนจากผู้ปกครอง เพื่อขอรับความเห็นและ ข้อเสนอแนะจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสม 7) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมทาง วิชาการที่เหมาะสมและเอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนส่งเสริม โอกาสการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้ควรรายงานให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการร่วมคิด ร่วมพัฒนา ร่วมรับผิดชอบและร่วม ภาควิไมใจ 8) ออกระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของ ทางราชการ 9) จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและให้ความร่วมมือ ในการประเมินคุณภาพการศึกษา จากหน่วยงานภายนอกรวมทั้งการรายงานผลการประเมินต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 10) จัดและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือพัฒนาการศึกษาร่วมกันและ ขจัดซึ่งการใช้ความคิดเห็นบนความรู้สึกและประสบการณ์ 11) พัฒนาและปรับปรุงระบบสื่อสาร ระหว่างบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เหมาะสม เพื่อให้คณะกรรมการและบุคลากรได้มีโอกาสสื่อ ความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมจนสามารถ ทำความเข้าใจในข้อมูลเหตุผลต่าง ๆ นำไปสู่การ พัฒนากิจการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันได้ 12) แต่งตั้งมอบหมายให้มีคณะอนุกรรมการหรือ คณะทำงาน เพื่อสนองตอบต่อการพัฒนางานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการนำมติ ที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาขยายผลสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ 13) รายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความเหมาะสม 14) เสนอแผนการประชุม คณะกรรมการให้มีความต่อเนื่อง จัดระเบียบวาระการประชุมนำเสนอประธานกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และดำเนินการสนับสนุนการประชุมตั้งแต่การเตรียมการก่อนประชุม ระหว่างประชุม สรุปรายงานการประชุม และแจ้งรายงานการประชุมอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสัมพันธ์และเอื้อต่อกันในการพัฒนาการศึกษา ให้บรรลุผลของการจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างมาก คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจะมีบทบาทมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อหวังว่าจะให้เกิด

ประสิทธิภาพในการบริหารและจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายและสภาพปัญหา ความต้องการของแต่ละท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษาให้ สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยแล้ว คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมี บทบาทต่อ สถานศึกษาเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องส่งเสริมภารกิจของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการ ทุกคนตระหนักถึงความเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกันและจะต้องมีหน้าที่ มีส่วนรับผิดชอบ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการกำกับสนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษา ได้ดำเนินงานด้านภารกิจของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา

แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 14 - 15) กล่าวว่า ในการปฏิบัติ หน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการทำความเข้าใจ ตั้งแต่เริ่มแรกของการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังนี้ 1) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเข้าใจบทบาทหน้าที่คือ กำกับและส่งเสริมสนับสนุน กิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ หากมีข้อเสนอแนะใด ๆ ควร นำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการแล้วมอบให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปสู่การพิจารณา ดำเนินการ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ “ผู้เชื่อมโยง” ระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในฐานะกรรมการและเลขานุการ กับสถานศึกษาในฐานะผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหาร จึงเป็นผู้ประสานการดำเนินงานต่าง ๆ โดยคำนึงถึงข้อคิด ความเห็น และมติของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) บทบาทในการ “กำกับ” ควรเป็นการติดตามการปฏิบัติงานตามที่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทำแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกฎหมาย และแนวนโยบาย ของหน่วยเหนือ หรือตามมติที่กำหนดร่วมกัน โดยไม่ควรกำกับการทำงานของผู้บริหาร ครู อาจารย์ คือ ไม่แสดงบทบาทเป็นผู้บังคับบัญชาเสียเอง 4) ในการรับทราบผลการดำเนินการ ควรดูเป็นภาพรวมของผลการดำเนินงาน ทั้งระหว่างดำเนินการสิ้นปีงบประมาณและสิ้นปี การศึกษาเพื่อนำไปสู่การพิจารณา ปรับปรุง พัฒนา กิจการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น 5) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้อง “ไม่สั่งการ”

ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมไปยังบุคคลอื่น ได้แก่ ครูหรือบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพราะอำนาจการสั่งการเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่จะรับผิดชอบ การนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและมติของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติ

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอาจมีส่วนร่วมกับ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในกระบวนการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในกิจการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมประเมินผลการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน ร่วมกับคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า องค์กรชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและนอกจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานยังมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามแนวทางที่กำหนดไว้ว่า “ทุกคนจะต้องมี หน้าที่ความรับผิดชอบต่อการบริหารการศึกษา” ดังนั้น บทบาทอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจะมีมากขึ้นกว่าเดิมมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการกำหนดให้สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน “เป็นนิติบุคคล” ยิ่งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีบทบาทและ มีความสำคัญมากขึ้น โดยหลักการแล้วสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญสูง ในการบริหารการศึกษา เพราะคุณภาพการศึกษาที่ได้จะสะท้อนถึงคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยตรง นอกจากนี้ “ความเป็นนิติบุคคล” ยังส่งผลให้การบริหารและการบริหารการศึกษาของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้ดีขึ้น ทั้งแนวทางในการบริหาร และจัดการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มีองค์คณะบุคคล หรือคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้น

ดังนั้นการให้ความสำคัญในการให้ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษา โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษา ได้ให้ ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไว้อย่างชัดเจน มีการมอบ อำนาจในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ทั้งเรื่องการค้ากับดูแลและการส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน รวมทั้งการอบรม ให้ความรู้ ทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานและสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

ชูเลอร์ (Schuler. 1990 : 2595-A) ได้วิจัยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ ยังพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เกิดจากความบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร ปัญหาของการมีส่วนร่วมได้แก่ ระดับของการเข้าร่วมเพียงเรื่องเดียว การเข้าร่วมโดยขาดความเข้าใจในสถานการณ์ทั้งหมดขาดข้อตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของการมีส่วนร่วม เป็นต้น

โกลด์ (Gold. 2000 : 295) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครองและนักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลาเดลเฟีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัว กับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้าง การอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้นการสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษา ทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน

วิลเลียม (William. 2003 : Abstract) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง Site - Based Management : Its Impacts on School Decision - Making เป็นการศึกษาการรับรู้ของอาจารย์ใหญ่ ครูและประธานคณะกรรมการสภาโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาทในกระบวนการตัดสินใจโดยเลือกโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาจากหมู่บ้านและตำบลของเมืองอัลเบอร์ตา จำนวนประชากรที่ศึกษาทั้งหมด 12 คน ประกอบด้วย ครูใหญ่ ครู จำนวน 2 คน และประธานคณะกรรมการสภาโรงเรียนของทุกโรงเรียน ที่เลือก และรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ผลจากการวิจัย พบว่า 1) การตัดสินใจโดยใช้สถานที่ตั้งเป็นฐาน (Site - Based Decision - Making) เป็นความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียแตกต่างกัน ส่งผลต่อประเด็นอันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารการศึกษา มีดังนี้ (1) กระบวนการความร่วมมือและความหลากหลายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2) การแลกเปลี่ยนข้อมูล (3) การรวบรวมและอำนาจ (4) ลักษณะภาวะผู้นำ (5) ความเชื่อถือศีลธรรมและจริยธรรม (6) การเปลี่ยนภาระการงาน ช่วงเวลาที่กำหนด สิ่งที่เกี่ยวข้อง (7) การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (8) เกี่ยวกับบทบาทในอนาคตของคณะกรรมการสภาโรงเรียน 2) ความร่วมมือในระยะแรกมุ่งเน้นที่การศึกษาของนักเรียนของโรงเรียน กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนในการสนับสนุนในการพัฒนาการเรียนของนักเรียน กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่กล่าวถึง ได้แก่ (1) นักเรียน (2) บุคลากรของโรงเรียน

(3) ผู้ปกครอง และ (4) กรรมการสภาโรงเรียนและวิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน คือ (1) การพูดคุยแบบหนึ่งต่อหนึ่งระหว่างอาจารย์ใหญ่กับผู้ร่วมงานหรือผู้ปกครอง (2) ทำงานเป็นคณะกรรมการ (3) ตำรวจ (4) ความร่วมมือในการประชุมแผนก (5) ความร่วมมือในการประชุมบุคลากร และ (6) ความร่วมมือในการประชุมคณะกรรมการสภาโรงเรียน 3) ประเด็นที่เป็นปัจจัยส่งเสริม การตัดสินใจโดยใช้สถานที่ตั้งเป็นฐาน (Site - Based Decision - Making) มีดังนี้ (1) ความเปิดเผย (2) อ่อนไหว (3) มีหลักการ และ (4) เป็นงานถูกจริยธรรมข้อเสนอแนะที่เป็นประเด็นเชิงทฤษฎี การปฏิบัติและการค้นคว้าวิจัย มีตัวอย่างเช่น การปรับปรุง การตัดสินใจโดยใช้สถานที่ตั้งเป็นฐาน (Site - Based Decision - Making) การริเริ่มการพัฒนาวิชาชีพการให้การศึกษา แก่ผู้จะเป็นผู้บริหาร และการศึกษาสำรวจผลกระทบของการตัดสินใจโดยใช้สถานที่ตั้งเป็นฐาน (Site - Based Decision - Making) ต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน

งานวิจัยในประเทศ

ธีรวุฒิ เจริญรัมย์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นบุคคลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับบุคคลภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความต้องการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับบุคคลภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการพัฒนาความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ควรมีการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่งและควรพัฒนา แบบแยกกลุ่มบุคคลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับบุคคลภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนในเรื่องเนื้อหาและหลักสูตร ควรจัดกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาการและกลุ่มการบริหารจัดการ

สังพร ศรีเมือง (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละองค์ประกอบต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาต่างกันและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดต่างกันต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละองค์ประกอบ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนันต์ หวะสุวรรณ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ และได้ผลการศึกษาพบว่า 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า คณะกรรมการทุกประเภทและในโรงเรียนทุกขนาด มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษา ทั้งในภาพรวม และทุกขั้นตอนอยู่ระดับปานกลาง 2) เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนแต่ละประเภท และแต่ละขั้นตอน พบว่าแตกต่างกัน 3) ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาไม่แตกต่างกัน

เอื้อจิตร สงวนเหงี่ยม (2546 : 95 - 96) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ด้านบริหารสถานศึกษาและด้านระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามลำดับ สำหรับผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษา ระดับประถมศึกษาและสูงกว่าระดับประถมศึกษา พบว่า โดยรวมและด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและด้านการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษา ระดับสูงกว่าประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษา ระดับประถมศึกษา ส่วนด้านการตั้งกองทุนการศึกษาและด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษาตั้งอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ทั้ง 4 อำเภอ

พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของอำเภอ นายอาม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าอำเภอเมือง อำเภอท่าใหม่ และอำเภอแก่งหางแมว ตามลำดับ

ธีระ รุญเจริญ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลจากแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ สาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพการจัดทำธรรมเนียมโรงเรียน การจัดทำหลักสูตร การกำกับติดตามในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การวางแผนการบริหารและการประเมินผลแผนและโครงการ ในระดับปานกลาง ด้านความสามารถในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในระดับค่อนข้างมาก และด้านการมีความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรแนวการบริหารการศึกษาและการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยุคใหม่ และการวางแผน การบริหารและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนในระดับมาก 2) ผลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (Focus Group) พบว่า ของกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบทั้ง 13 กลุ่ม สรุปได้ว่า ผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์เจาะลึก ได้รับฟังการบรรยายพิเศษเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและความเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้ทรงคุณวุฒิตามที่คณะกรรมการจัดการสัมมนาเจาะลึกเห็นว่าเหมาะสม

อุทัย บุญประเสริฐ (2547 : 125 - 134) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศที่คัดสรร สรุปผลการวิจัยไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดเป็นสิ่งที่ค่อนข้างใหม่ในระบบโรงเรียนไทย เป็นบูรณาการบริหารและการปฏิบัติที่ระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่องค์กรบุคคลซึ่งได้รับอำนาจการบริหาร (Executive Board) มีบทบาททั้งนโยบายและกิจการบริหาร แต่เน้นการส่งเสริม สนับสนุน และการทำงานร่วมกันในลักษณะของหุ้นส่วนที่ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกฝ่ายที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วม ได้ร่วมกันกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ กำหนดวิธีดำเนินงาน และเป้าหมายของการบริหารการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาร่วมมือกันในขณะที่ต้องมียุทธศาสตร์

กำกับไปด้วยในตัว ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระบบการบริหารและการจัดการที่มีแนวโน้ม ลดความเป็นระบบราชการลง เน้นที่การสร้างการมีส่วนร่วมแบบหุ้นส่วนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จากทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้มีสิทธิมีเสียงมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจกับโรงเรียน ให้ข้อเสนอแนะ ให้การสนับสนุนในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันกับที่มีบทบาทร่วมทำงานและกำกับดูแลการบริหารจัดการบทบาทและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางดังกล่าวที่เชื่อว่าจะเหมาะสมกับบริบทของไทย

วัลลภ บุญกิตติเจริญ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา 4 งานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามขนาดสถานศึกษา 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

ชนิตา รัศมีพลเมือง (2549 : 154 - 155) ศึกษาเรื่อง การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศอังกฤษ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารการศึกษามากขึ้นภายใต้หลักการ Local Management of School (LMS) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติที่มีเป้าหมายในการยกระดับ คุณภาพมาตรฐานและการบริหารจัดการที่ดี ภายใต้การมีส่วนร่วม (Good Practice Through Collaboration) โดยหลัก คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (1) ช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (2) วางแผนพัฒนาโรงเรียน (3) คัดเลือกผู้อำนวยการโรงเรียน (4) พิจารณางบประมาณและการบริหารบุคลากรของโรงเรียน (5) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผลปฏิบัติงาน (Performance Agreement) สำหรับบุคลากรในโรงเรียนและติดตามให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย (6) กำกับดูแลให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาชาติ (7) พิจารณาแนวทางการพัฒนานักเรียนในด้านจริยธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม (8) กำกับดูแลโรงเรียนจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนโดยไม่ละเลยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (9) รับผิดชอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อผู้ปกครองและชุมชน

ณัฐพร หลวงธิดา (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการวางแผนการประสานงาน การจัดแสวงหาทรัพยากร แต่มีชุมชนบางส่วนไม่มีส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะ 5 ปี

ประสานงานกับองค์กรอื่นนอกห้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา เป็นกรรมการตรวจสอบพัสดุของโรงเรียน สำหรับปัญหาที่พบคือชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางแผน ส่วนข้อเสนอแนะนั้น โรงเรียนควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และแจ้งผลการประเมินผลให้กับชุมชนได้รับทราบ

พิศาล สร้อยธุหร่า และคนอื่น ๆ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล ได้สรุปผลการวิจัยในกรณีของโรงเรียนนิติบุคคลในกำกับของรัฐ ในต่างประเทศนั้น พบว่า โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนในต่างประเทศ มีอำนาจในการบริหารวิชาการ โดยเน้นการตอบสนองความต้องการของชุมชน โรงเรียนมีหลักสูตรของตนเอง สามารถจัดโปรแกรมการเรียนให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษา จะออกแบบร่วมกันโดยคณาจารย์ ผู้ปกครองและผู้บริหาร มีความเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์และการควบคุม มีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณ การใช้จ่ายเงินเป็นไปตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ผู้บริหารมีอิสระในการบริหารงานบุคคล โดยใช้กฎระเบียบที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้คัดเลือกครูสรรหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น ๆ เป็นผู้กำหนด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดนโยบาย และกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งทำหน้าที่ตัดสินใจว่าโรงเรียนควรมีบุคลากรอย่างไร บทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการโรงเรียนนิติบุคคล อยู่ที่ 1) ผู้กำกับดูแลคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะต้องรับผิดชอบต่อการจัดทำกฎบัตรของโรงเรียน กำหนดนโยบายของโรงเรียน ออกระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และ 2) ผู้บริหารสูงสุด (ผู้อำนวยการโรงเรียน) ซึ่งมีบทบาทที่ขยายกว้างมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบต่อการนำนโยบายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติซึ่งรวมถึงการสร้างเชื่อมั่นในการจัดโปรแกรมการศึกษาที่ครอบคลุมให้นักเรียน ได้มีการจัดการและบูรณาการทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียน การจัดการในเรื่องของการประเมินผลการปฏิบัติงานและผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน

ปนิดา บันดอน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนแม่ต๋อนวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ได้สรุปผลการศึกษาว่า ในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี ติดตามผลการดำเนินงานในลักษณะการรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปี ให้คำแนะนำ ในการจัดการเรียนรู้สาระภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้เด็กในเขตพื้นที่บริการได้รับการศึกษาโดยประชาสัมพันธันรณรงค์แก่ผู้ปกครอง จัดหางบประมาณสนับสนุนการแข่งขันทักษะ

ทางวิชาการ ให้คำแนะนำการศึกษาต่อแก่ผู้เรียน ส่วนการจัดทำหลักสูตร พบว่า ทั้งหมดไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ใช้วิธีการมอบหมายให้ครูจัดทำตามมติที่ประชุม ในด้านงบประมาณส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการใช้งบประมาณของโรงเรียน ให้ความเห็นชอบแผนการใช้งบประมาณ โดยเสนอผ่านที่ประชุม ตรวจสอบผลการใช้งบประมาณของโรงเรียนตามวาระการประชุม จัดหางบประมาณของโรงเรียนจากองค์กรภายนอก สำหรับด้านบุคคลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมการประเมินผลการปฏิบัติงานและความประพฤติของบุคลากร การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานกับบุคลากรในด้านพัฒนาผู้เรียน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร หน่วยงาน และชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะประสบผลสำเร็จไปตามจุดมุ่งหมายของการบริหารการศึกษาได้นั้น ต่างก็ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหลักการสำคัญของการบริหารจัดการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการบริหารจัดการ ที่ยึดการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิดร่วมปฏิบัติในสิ่งที่ชุมชนต้องการการบริหารจัดการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ แม้ว่าผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ยังขาดความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
วิจัยตามหัวข้อ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 98 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขนาดใหญ่ 25 แห่ง ซึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งละ 15 คน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขนาดเล็ก 73 แห่ง มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน รวมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 1,032 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้จากกลุ่มประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling) ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มบุคคลในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำนวน 8 กลุ่ม คำนวณโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and
Mogan. 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานแห่งละเท่า ๆ กัน จึงปรับเพิ่มเป็น 280 คน โดยเปรียบเทียบตามสัดส่วนของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนประชากร ร.ร.ขนาดเล็ก	จำนวนประชากร ร.ร. ขนาดใหญ่	จำนวนคณะกรรมการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
คณะกรรมการภายใน	146	50	70
คณะกรรมการภายนอก	511	325	210
รวม	657	375	280

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานภาพของกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยอาศัยแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1961 : 125) กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

1 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
2 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างน้อย
3 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
4 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก
5 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับมาก

การแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของจุดตัด ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากเอกสารและตำราทั้งในและต่างประเทศ
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในและต่างประเทศ
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาคำถาม ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนี IOC ซึ่งได้ค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0.08 - 1.00
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแล้ว นำเสนอประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
7. นำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97
8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ส่งถึงสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง ได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน 280 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ขนาดสถานศึกษาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนี IOC (Index of Consistency)
2. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์เปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t-test)

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที (t-test)
P	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 โรงเรียน จำนวนแบบสอบถาม 280 ฉบับ ได้รับคืนจำนวนทั้งสิ้น 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถาม

ทั้ง 280 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 3 และตาราง 4

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	จำนวนแบบสอบถาม/คน		ร้อยละของแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน
		ส่งไป	ได้รับคืน	
โรงเรียนขนาดเล็ก	26	208	208	100.00
โรงเรียนขนาดใหญ่	9	72	72	100.00
รวม	35	280	280	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า แบบสอบถามที่ส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 โรงเรียน โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 26 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 9 โรงเรียน โดยส่งแบบสอบถาม จำนวน 280 ฉบับ แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 208 ฉบับ และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 72 ฉบับ และได้รับคืนจำนวนทั้งสิ้น 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามสถานภาพของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานภาพ	จำนวน	จำนวนแบบสอบถาม/คน		ร้อยละของแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน
		ส่งไป	ได้รับคืน	
กรรมการภายใน	70	70	70	100.00
กรรมการภายนอก	210	210	210	100.00
รวม	280	280	280	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า แบบสอบถามที่ส่งไปยังกรรมการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน โดยแยกเป็นกรรมการภายใน จำนวน 70 คน กรรมการภายนอก 210 คน โดยส่งแบบสอบถาม จำนวน 280 ฉบับ และได้รับคืนจำนวนทั้งสิ้น 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา และลำดับที่การมีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ในภาพรวม

ที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม n = 280			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.84	0.85	2	ค่อนข้างมาก
2.	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.87	0.84	1	ค่อนข้างมาก
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	3.71	0.92	4	ค่อนข้างมาก
4.	ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด	3.84	1.00	2	ค่อนข้างมาก
	รวม	3.82	0.90		ค่อนข้างมาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.84$) และด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด ($\bar{X} = 3.84$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา และลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม

ที่	ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่ ระดับ
				n = 280
1.	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา	3.78	0.87	3 ก่อนข้างมาก
2.	ติดตามการดำเนินงานตามเป้าหมาย แผนงาน และ มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.80	0.83	2 ก่อนข้างมาก
3.	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการปรับ เป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกรณีที่ต้องดำเนินการ ไปแล้วมีปัญหาอุปสรรค	3.76	0.83	4 ก่อนข้างมาก
4.	ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปีและ ผลการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานแก่สถานศึกษา	4.00	0.85	1 ก่อนข้างมาก
	รวม	3.84	0.85	ก่อนข้างมาก

จากตาราง 5 แสดงว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการกำกับกิจการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี และผลการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) ติดตาม การดำเนินงานตามเป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.80$) และพิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย แผนงานและมาตรฐาน การปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.78$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาและลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม

ที่	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม n = 280			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
ด้านวิชาการ					
1.	ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสาระหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.93	0.84	2	ค่อนข้างมาก
2.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.03	0.86	1	ค่อนข้างมาก
3.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนและการวิจัย	3.86	0.81	7	ค่อนข้างมาก
4.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการรับประเมิน จากภายนอก	3.86	0.85	7	ค่อนข้างมาก
ด้านงบประมาณ					
5.	พิจารณาให้การส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความคล่องตัว	3.75	0.91	9	ค่อนข้างมาก
6.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดหารายได้การจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและการระดมทรัพยากรของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.87	0.83	6	ค่อนข้างมาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม n = 280			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
ด้านการบริหารงานบุคคล					
7.	พิจารณาและสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากร ได้รับการพัฒนา	3.90	0.85	4	ค่อนข้างมาก
8.	ร่วมกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาแนวทาง การได้มาซึ่งครูที่มีจำนวนเพียงพอต่อการเรียน การสอน	3.74	0.85	10	ค่อนข้างมาก
ด้านการบริหารงานทั่วไป					
9.	พิจารณาและให้การส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.91	0.89	3	ค่อนข้างมาก
10.	พิจารณาและให้การส่งเสริม สนับสนุน การบริหารงานกิจการนักเรียน	3.89	0.80	5	ค่อนข้างมาก
รวม		3.87	0.85	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 6 แสดงว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.03$) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสาระหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.93$) และด้านการบริหารงานทั่วไป พิจารณาและให้การส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.91$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา และลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม

ที่	ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
		n = 280			
1.	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วม ในการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และแนวทางในการบริหารงานบุคคล	3.73	0.90	2	ค่อนข้างมาก
2.	ติดตาม ดูแลให้ดำเนินการเป็นไปตามแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการและแนวทางที่กำหนด	3.73	0.86	2	ค่อนข้างมาก
3.	พิจารณาการประเมินผลการบริหารบุคคล เมื่อสิ้นปีงบประมาณหรือสิ้นปีการศึกษา	3.60	0.88	6	ค่อนข้างมาก
4.	เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.66	0.93	4	ค่อนข้างมาก
5.	เสนอความคิดเห็นให้ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานถ้าพบว่าข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่เอาใจใส่ต่อการจัดการเรียนการสอน อันอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	3.64	1.05	5	ค่อนข้างมาก
6.	เสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการ ถ้าเห็นว่าข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานควรได้รับการพัฒนาหรือยกย่องชมเชย ให้ขวัญกำลังใจ	3.84	0.92	1	ค่อนข้างมาก
	รวม	3.70	0.92		ค่อนข้างมาก

จากตาราง 7 แสดงว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล
สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม
อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
3 ลำดับแรก คือ เสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการ ถ้าเห็นว่าข้าราชการครู
และบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับการพัฒนาหรือยกย่องชมเชย ให้ขวัญกำลังใจ
($\bar{X} = 3.84$) ติดตาม ดูแลให้ดำเนินการเป็นไปตามแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการและแนวทาง
ที่กำหนด ($\bar{X} = 3.73$) พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ
และแนวทางในการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.73$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา
และลำดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่น
ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด

ที่	ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด	ระดับการมีส่วนร่วม n = 280			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	ร่วมพิจารณาคัดเลือกหนังสือ	3.93	0.93	1	ค่อนข้างมาก
2.	ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อหนังสือ	3.84	1.03	4	ค่อนข้างมาก
3.	ร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ	3.68	1.13	6	ค่อนข้างมาก
4.	กำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของนักเรียน	3.89	0.91	2	ค่อนข้างมาก
5.	พิจารณาใช้เงินที่เหลือจากการดำเนินการแล้ว	3.83	0.98	5	ค่อนข้างมาก
6.	พัฒนาระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	3.89	1.04	2	ค่อนข้างมาก
	รวม	3.84	1.00		ค่อนข้างมาก

จากตาราง 8 แสดงว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ร่วมพิจารณาคัดเลือกหนังสือ ($\bar{X} = 3.93$) กำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ($\bar{X} = 3.89$) พัฒนาระบบการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.89$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ

ตาราง 9 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		t	p
		n = 208		n = 72			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	3.57	0.72	3.93	0.62	2.39	.00*
2.	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.66	0.68	3.82	0.60	3.55	.00*
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.82	0.65	3.78	0.58	2.69	.00*
4.	ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด	3.72	0.76	3.75	0.72	4.11	.00*
	รวม	3.69	0.64	3.82	0.60	3.05*	.00*

*p < .01

จากตาราง 9 แสดงว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการภายใน		กรรมการภายนอก		t	p
		n = 70		n = 210			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	3.84	0.57	3.76	0.62	7.48	.00*
2.	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.89	0.55	3.82	0.73	6.49	.00*
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.97	0.49	3.79	0.66	7.25	.00*
4.	ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด	3.95	0.53	3.94	0.64	5.91	.00*
	รวม	3.91	0.52	3.82	0.62	6.25*	.00*

*p < .01

จากตาราง 10 แสดงว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกรรมการภายในและกรรมการภายนอก โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี เขต 1 จำนวน 98 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ 25 แห่ง ซึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งละ 15 คน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 73 แห่ง มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน รวมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 1,032 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากกลุ่มประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มบุคคลในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 8 กลุ่ม คำนวณโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Mogan. 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งละเท่า ๆ กัน จึงปรับเพิ่มเป็น 280 คน โดยเปรียบเทียบตามสัดส่วนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานภาพกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยอาศัยแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1961 : 125)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ส่งถึงสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง ได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน 280 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ขนาดของสถานศึกษาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขนาดของสถานศึกษาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพและโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ

ค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.87$) ด้านกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด ($\bar{X} = 3.84$) และด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ 1) ด้านกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปีและผลการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) ติดตามการดำเนินงานตามเป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.80$) และพิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ 2) ด้านส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ด้านวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.03$) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสาระหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการบริหารงานทั่วไป พิจารณาและให้การส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.91$) 3) ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ เสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการ ถ้าเห็นว่าข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับการพัฒนาหรือยกย่องชมเชย ให้ขวัญกำลังใจ ($\bar{X} = 3.84$) พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และแนวทางในการบริหารงานบุคคล ติดตาม ดูแลให้ดำเนินการเป็นไปตามแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการและแนวทางที่กำหนด ($\bar{X} = 3.73$) 4) ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด ในภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ร่วมพิจารณาคัดเลือกหนังสือ ($\bar{X} = 3.93$) กำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน และพัฒนาระบบการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.89$)

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกรรมการภายในและกรรมการภายนอก โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้เป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละโรงเรียนทราบถึงบทบาทหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้มีหน้าที่ 2 ประการสำคัญ คือ 1) กำกับกิจกรรมของโรงเรียน และ 2) สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 17 - 18) ที่ให้ความสำคัญต่อบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาของประเทศ เพราะเป็นการศึกษาเพื่อปวงชน จำเป็นต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารให้มากที่สุด สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการและการบริหารแบบมีส่วนร่วม อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย และเกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการ อนึ่งรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ พ.ศ.2542 จนถึงปัจจุบันรวมระยะเวลาได้ 14 ปี ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปนิดา บันดอน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการโรงเรียนแม่ต้นวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ได้สรุปผลการศึกษาว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก มีจำนวน 9 คน ส่วนใหญ่จะอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ทำให้โรงเรียนทำการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณสมบัติไม่หลากหลายเหมือนโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ส่วนใหญ่จะอยู่ในชุมชนขนาดใหญ่โรงเรียนสามารถทำการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณสมบัติตรงตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 38 วรรคสองและวรรคสาม ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหาได้มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลเลียม (William. 2003 : Abstract) ได้สรุปผลการศึกษาว่า ความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียแตกต่างกัน ส่งผลต่อประเด็นอันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารการศึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามสถานภาพ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นคณะกรรมการภายในและกรรมการภายนอกโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานมาจากตัวแทนบุคคลที่หลากหลาย มีความรู้และประสบการณ์ในการที่จะช่วยกันบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษามากนัก แต่จะเป็นการสะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพการศึกษา และลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สำหรับตัวแทนครูและผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีความชำนาญในสายวิชาชีพครู มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษา ต้องมีพื้นความรู้ อย่างน้อยปริญญาตรีและมีใบประกอบวิชาชีพ สอดคล้องกับธีรวุฒิ เจริญรัมย์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับบุคคลภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ ความเข้าใจ แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรดำเนินการการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจคณะกรรมการสถานศึกษา ในเรื่องของบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน เข้าใจในบทบาทหน้าที่ได้ชัดเจน ไม่มีความแตกต่างระหว่างขนาดของสถานศึกษาและระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาตามสถานภาพ

2. ควรเปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถสรรหา และคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามจำนวนและคุณสมบัติที่โรงเรียนต้องการ จะทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ยืดหยุ่นและหลากหลายยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบของการบริหารเชิงพลวัตโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก
2. ควรศึกษาปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชนิดา รักษ์พลเมือง. (2549). รายงานการวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจทางการศึกษาของ ประเทศอังกฤษ. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2548). สถิติทางใหม่การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ก้าวใหม่.
- ณัฐวธ หลวงธิดา. (2549). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎีวิจัยและการปฏิบัติการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ธีรวุฒิ เจริญรัมย์ย์. (2544). แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีระ รุณเจริญ. (2547). รายงานการศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วม ในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปนิดา ปันดอน. (2553). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการ โรงเรียนแม่ต๋นวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิศาล สร้อยธูหระ และคณะ. (2551). แนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ.
- รุ่งเรือง สุขากิริมย์. (2549). รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็น เรื่อง การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ่อแม่ผู้ปกครอง และการศึกษาทางเลือก. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วัลลภ บุญกิตติเจริญ. (2547). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์.

- สมเดช สีแสง. (2547). **คู่มือมือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ**. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู.
- สังพร ศรีเมือง. (2544). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2546). **คู่มือการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2547). **คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2550 ก). **แนวทางการดำเนินงานขององค์กรบุคคลและการมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2550 ข). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการบริหารการศึกษา พ.ศ.2550**. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2552). **แนวทางการดำเนินงาน ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2556). **คำเฉพาะเกี่ยวกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.opdc.go.th/special.php>. 7 มีนาคม 2556.
- สำนักงานคณะรัฐมนตรี. (2551). **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 29 ธันวาคม 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- อนันต์ หะสุวรรณ. (2545). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). รายงานการวิจัย การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
ปฏิรูปการศึกษา.
- _____. (2547). รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศที่คัดสรร. กรุงเทพฯ :
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา. สกศ.
- เอื้อจิตร สวงนเที่ยม. (2546). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Caldwell, B. (1990). "School-Based Decision Making and Management : International
Developments. in Chapman, J. (eds.)," **School Based Decision Making and
Management**. London : Falmer Press.
- Carr M. and et al. (1983). "The Effect of Inference Training on Children's Comprehension
of Expository text," **Journal of Reading Behavior**. 15 (3) : 1 - 8.
- Cheng, Y. (1996). **School Effectiveness and School - Based Management: A Mechanism for
Development**. London : The Farmer Press.
- Florida Department of Education. (1998). **Strategies for School-Based Management**. (Online)
Available : [http://osi.fsu.edu/waveseries/html versions/wave 8.htm](http://osi.fsu.edu/waveseries/html%20versions/wave%208.htm). 7 March 2013.
- Gold, S.E. (2000). "Community Organizing at a Neighborhood High School : Promises and
Dilemmas in Building Parent - educator Partnership and Collaborations,"
Pro Quest Digital Dissertations. 60 (7) : 295.
- Heman, J. and Herman, L. (1992). "Educational Administration : School - Based Management,"
Clearing House. 65 (5) : 261 - 263.
- Krejcie, R., and Morgan, D. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities,"
Educational and Psychological Measurement. 30 (3) : 607 - 610.
- Leithwood, Kenneth and Menzies, T. (1998). "Forms and Effects of School-Based Management
: A Review," **Educational Policy**. 12 (3) : 1 - 21.
- Likert, R.R. (1961). **New pattern of Management**. New York : McGraw-Hill.
- Mohrman, Susan Albers and Wohlstetter, Priscilla. (1994). **School-Based Management :
Organizing for High Performance**. San Francisco : Jossey-Bass Publishers.

Myers, Dorothy and Stonehill, R. (1993). **School - Based Management**. (Online) Available :

<http://www.ed.gov/pubs/OR/ConsumerGuides/baseman.html>. 7 March 2013.

Office of the National Education Commission. (1999). **National Education Act of B.E. 2542**

(1999). Bangkok : Seven Printing Group.

Schuler, B. (February 1990). "Citizen Participation in Educational Decision - Making,"

Dissertation Abstract International. 51(8) : 2595-A

William, N. (2003). (CD-ROM). **Site-Based Management : Its Impact on School Decision-**

Making. Abstract from : Ed.D Dissertation of University of Alberta, 1997 No : DAI-A
58/10.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.สมชาย อรุณรัชฎูญา รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. นายครรชิต สารกิจจาภา รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. นายธงชัย ถาวร รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
4. ว่าที่ ร.ท.กัมพล ผลพุกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไผ่ล้อม
5. นายเด่น นพรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองน้ำใส

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๐๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายสมชาย อรุณรัชญา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายปัญญา ธิมาชัย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์วิมล เอ็มโอช เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.ปัทมน กนกวงษ์วิวัฒน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอ เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศษ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๐๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑ (นายควรจิต สารกิจจาภา)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายปัญญา ธิมาชัย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์วิมล เอ็มโอช เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.ปาทัน กนกวงศ์นวัฒน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอ เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๐๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑ (นายธงชัย ถาวร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายปัญญา ชิมาชัย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์วิมล เอมโอช เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.ปาหนัน กนกวงษ์นุวัฒน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๐๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไผ่ล้อม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายปัญญา ธิมาชัย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์มิล เอ็ม โอซ เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.ปาทัน กนกวงศ์วัฒน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๐๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองน้ำใส

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายปัญญา ธิมาชัย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์วิมล เอ็มโอช เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.ป้าหนั้น กนกวงษ์นิวัดน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอ เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๐๑๓๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดน้ำรัก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕ ชุด

เนื่องด้วย นายปัญญา ธิมาชัย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์วิมล เอ็มโอช เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.ปาหนัน กนกวงศ์นุวัฒน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้ นักศึกษาขอ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศร ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๓๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดน้ำรัก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕ ชุด

เนื่องด้วย นายปัญญา ธิมาชัย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์วิมล เอมโอช เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.ป้าหนัน กนกวงศ์นุวัฒน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้ นักศึกษาขอแนบบททดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการ สถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษายทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ประเมินบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. การศึกษายทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)
 - ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษายทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 27 ข้อ กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

1 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
2 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างน้อย
3 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
4 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก
5 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับมาก
3. ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบตามความเป็นจริงกับตัวท่านให้สมบูรณ์
4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะสรุปออกมาเป็นภาพรวมมิได้เจาะจงเป็นของบุคคลใดหรือหน่วยงานใดคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด
5. ผลที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้จะนำไปเป็นข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษายทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วยที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี นายปัญญา ธิมาชัย

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคนหนึ่ง ขอให้ท่านตอบคำถามต่อไปนี้ ตามสภาพที่เป็นจริง โดยการกาเครื่องหมาย ในช่อง ที่ท่านเลือก

1. ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ท่านเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใด

- สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน)
- สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

1.2 ท่านเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะอะไร

1.2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาภายนอกโรงเรียน

- ผู้ปกครอง
- ศิษย์เก่า
- ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ผู้แทนประชาชน
- ผู้ทรงคุณวุฒิ
- ผู้แทนศาสนา

1.2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในโรงเรียน

- ผู้แทนครู
- ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคนหนึ่ง ขอให้ท่านตอบคำถามต่อไปนี้ ตามสภาพที่เป็นจริง โดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือของแต่ละกิจกรรมตามระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของท่าน ดังนี้

- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างน้อย
- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก
- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมาก

ตัวอย่างการกรอกแบบสอบถาม

ข้อ	ประเด็นการพิจารณา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		1	2	3	4	5
0	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา					✓

จากตัวอย่างข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมากแสดงว่าท่านให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาในระดับมาก

ข้อ	ประเด็นการพิจารณา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		1	2	3	4	5
ก. ด้านกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
1.	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา					
2.	ติดตามการดำเนินงานตามเป้าหมาย แผนงาน และ มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
3.	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการปรับ เป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกรณี que ดำเนินการไปแล้ว มีปัญหาอุปสรรค					
4.	ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปีและผลการ ดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ข. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
ด้านวิชาการ						
5.	ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสาระหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
6.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
7.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนากระบวนการเรียน การสอนและการวิจัย					
8.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการรับประเมิน จากภายนอก					
9.	ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					

ข้อ	ประเด็นการพิจารณา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		1	2	3	4	5
10.	ด้านงบประมาณ พิจารณาให้การส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความคล่องตัว					
11.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการรายได้การจัดการผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการระดมทรัพยากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
12.	ด้านการบริหารงานบุคคล พิจารณาและสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนา					
13.	ร่วมกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาแนวทางการได้มาซึ่งครูที่มีจำนวนเพียงพอต่อการเรียนการสอน					
14.	ด้านการบริหารทั่วไป พิจารณาและให้การส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา					
15.	พิจารณาและให้การส่งเสริม สนับสนุนการบริหารงานกิจการนักเรียน					
ค. ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
16.	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการและแนวทางในการบริหารงานบุคคล					
17.	ติดตาม ดูแลให้ดำเนินการเป็นไปตามแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการและแนวทางที่กำหนด					
18.	พิจารณาการประเมินผลการบริหารบุคคลเมื่อสิ้นปีงบประมาณหรือสิ้นปีการศึกษา					

ข้อ	ประเด็นการพิจารณา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		1	2	3	4	5
19.	เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
20.	เสนอความคิดเห็นให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถ้าพบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไม่เอาใจใส่ต่อการจัดการเรียนการสอนอันอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
21.	เสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการ ถ้าเห็นว่าข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับการพัฒนาหรือยกย่องชมเชยให้ขวัญกำลังใจ					
ง. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด (นโยบายสำคัญ)						
22.	ร่วมพิจารณาคัดเลือกหนังสือ					
23.	ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อหนังสือ					
24.	ร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ					
25.	กำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน					
26.	พิจารณาใช้เงินที่เหลือจากการดำเนินการแล้ว					
27.	พัฒนาระบบการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 11 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC)

ข้อ	ประเด็นการมีส่วนร่วม	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3	4	5		
ก. ด้านกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน								
1.	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วม ในการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน และ มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
2.	ติดตามการดำเนินงานตามเป้าหมาย แผนงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
3.	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วม ในการปรับเป้าหมาย แผนงาน และ มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในกรณีที่ต้องดำเนินการไป แล้วมีปัญหาอุปสรรค	+1	0	+1	+1	+1	0.80	
4.	ให้ความเห็นขอรายงานประจำปีและ ผลการดำเนินการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
ข. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน								
ด้านวิชาการ								
5.	ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสาระ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
6.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
7.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกระบวนการ เรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนและการวิจัย	0	+1	+1	+1	+1	0.80	

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการมีส่วนร่วม	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3	4	5		
8.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการรับประเมิน จากภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
9.	ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
10.	พิจารณาให้การส่งเสริม สนับสนุน เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความคล่องตัว	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
11.	ส่งเสริม สนับสนุนการจัดหารายได้ การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการระดมทรัพยากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	0	+1	0.80	
12.	พิจารณาและสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
13.	ร่วมกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาแนวทางการได้มาซึ่งครูที่มีจำนวนเพียงพอต่อการเรียนการสอน	0	+1	+1	+1	+1	0.80	
14.	พิจารณาและให้การส่งเสริม สนับสนุน เกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
15.	พิจารณาและให้การส่งเสริม สนับสนุน การบริหารงานกิจการนักเรียน	+1	+1	0	+1	+1	0.80	

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการมีส่วนร่วม	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3	4	5		
ค. ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน								
16.	พิจารณาให้ความเห็นและมีส่วนร่วม ในการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และแนวทางในการบริหารงานบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
17.	ติดตาม ดูแลให้ดำเนินการเป็นไปตาม แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการและแนวทาง ที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
18.	พิจารณาการประเมินผลการบริหารบุคคล เมื่อสิ้นปีงบประมาณหรือสิ้นปีการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
19.	เสนอความต้องการจำนวนและอัตรา ตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
20.	เสนอความคิดเห็นให้ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานถ้าพบว่าข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา มีพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมไม่เอาใจใส่ต่อการจัด การเรียนการสอนอันอาจส่งผลให้เกิด ความเสียหายต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	0	0.80	
21.	เสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการ ถ้าเห็นว่าข้าราชการครูและ บุคลากรในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ควรได้รับการพัฒนาหรือยกย่องชมเชย ให้ขวัญกำลังใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
ง. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด (นโยบายสำคัญ)								
22.	ร่วมพิจารณาคัดเลือกหนังสือ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการมีส่วนร่วม	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3	4	5		
23.	ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อหนังสือ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
24.	ร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
25.	กำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	
26.	พิจารณาใช้เงินที่เหลือจาก การดำเนินการแล้ว	+1	0	+1	+1	+1	0.80	
27.	พัฒนาระบบการควบคุมภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	

ตาราง 12 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1

ที่	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
1.	ด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	0.95
2.	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	0.93
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	0.97
4.	ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด	0.97
	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ	0.95

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายปัญญา ธิมาชัย
วัน เดือน ปีเกิด	22 มิถุนายน 2502
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 303/7-8 ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	ม.ศ. 5 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม จังหวัดยโสธร
พ.ศ. 2525	ครุศาสตรบัณฑิต ค.บ. (คณิตศาสตร์) วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
พ.ศ. 2556	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี